

JAKUB J. WOŹNIAK*

TORUŃ

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NAUKOWEJ
„ARS ELEGANTIAE – TORUŃSKA AKADEMIA DYPLMACJI
BŁ. P. G. FRASSATIEGO”,
TORUŃ, 1–2 MARCA 2016 R.

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/TiCz.2016.010>

W dniach od 1 do 2 marca 2016 r. na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu odbyła się pierwsza konferencja „*Ars Elegantiae* – Toruńska Akademia Dyplomacji im. bł. P. G. Frassatiego”. Organizatorem Konferencji był Wydział Teologiczny UMK (Katedra Teologii Praktycznej WT UMK, Katedra Teologii Fundamentalnej i Dogmatycznej WT UMK) we współpracy z Katedrą Prawa Konstytucyjnego WPiA UMK, Wydziałową Radą Samorządu Studenckiego WT UMK, Kołem Naukowym *Cooperatores Veritatis* im. Benedykta XVI oraz doktorantami: mgr Kingą Frąckowską, mgr Magdaleną Lisecką, mgr. Michałem Mikołajczakiem oraz mgr. Jakubem Woźniakiem. Kierownikiem naukowym konferencji był ks. dr hab. Piotr Roszak. Patronat

* Jakub J. Woźniak – doktorant nauk teologicznych na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu; uczestnik studiów drugiego stopnia na kierunku Nauki o Rodzinie; członek Senatu UMK; Przewodniczący Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego Wydziału Teologicznego UMK; Prezes Koła Naukowego *Cooperatores Veritatis* im. Benedykta XVI (jakub88w@gmail.com).

honorowy nad konferencją objęli m.in. bp Andrzej Suski, Samorząd Doktorantów UMK, Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego WPiA UMK oraz wielu innych.

Konferencja rozpoczęła się uroczystą Mszą Świętą w obecności relikwii bł. P. G. Frassatiego w kaplicy Wyższego Seminarium Duchownego w Toruniu, której przewodniczył ks. prof. dr hab. Dariusz Zagórski, Rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Toruniu. Homilię wygłosił ks. Mateusz Napierała, duszpasterz akademicki – DA Morasko im. bł. Piera Giorgio Frassatiego. Pierwszy dzień konferencji poświęcony był zagadnieniom praktycznym dotyczącym zasad *savoir-vivre'u*. Do południa uczestnicy konferencji mogli zapoznać się ze sposobami nakrywania stołów bankietowych, przygotowywania dekoracji i ozdób. Uczestniczyli także w pokazach fryzjerskich, florystycznych oraz w warsztatach dotyczących zasad mody męskiej. Z kolei po południu swoją wiedzę z zakresu protokołu dyplomatycznego, ceremoniału i etykiety podzieliła się dr Magdalena Lorenc z Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, która opowiedziała o rodzajach i przygotowywaniu przyjęć dyplomatycznych, o regułach w sporządzaniu listy gości, redagowaniu zaproszeń, *dress code*, czyli o zasadach odpowiedniego dopasowaniu stroju na różne okazje i wyglądu. Następnie omówiła zasady procedencji przy stole, także podczas oficjalnych wizyt, wspominając też o prezentach oraz toastach.

Drugi dzień poświęcony był panelom konferencyjnym. Panel główny moderował ks. dr Mirosław Tykfer, redaktor naczelny „Przewodnika Katolickiego”. W ramach tego panelu głos zabrali goście specjaliści: dr hab. Hanna Suchocka, prof. UAM, prof. dr hab. Zbigniew Witkowski oraz ks. dr Janusz Chyła. Pierwszy referat pt. „Dyplomacja w Wiecznym Mieście” wygłosiła Hanna Suchocka. W swoim wystąpieniu odniosła się do szczególnej roli placówek dyplomatycznych działających w Wiecznym Mieście, zwłaszcza przy Stolicy Apostolskiej. Ukazała wielowiekową tradycję utrzymywania stosunków dyplomatycznych z papieżem. W prelekcji odniosła się do swojego bogatego doświadczenia zdobytego podczas 12-letniej pracy w Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej przy Stolicy Apostolskiej. Na koniec prof. Hanna Suchocka ukazała szczególną rolę papieża w budowaniu dialogu między państwami. Tytuł drugiego referatu w panelu głównym brzmiał: „Dialog w myśli społecznej św. Jana

Pawła II jako sposób rozwiązywania konfliktów”. Pan prof. Witkowski mówił o metodach rozwiązywania konfliktów w nauczaniu Jana Pawła II. W swojej wypowiedzi ukazał bogate nauczanie Papieża na temat sposobów i metod, które sprzyjają rozwiązywaniu nieporozumień pomiędzy stronami. W ramach wystąpienia profesor podkreślił, że Papież Polak był zwolennikiem prowadzenia dialogu. Powołał się na wypowiedź Jana Pawła II z 22 maja 1982 r.: „Odwołanie się do rozumu czyni z człowieka istotę cywilizowaną, której możliwości rozwiązywania konfliktów z bliźnimi nie sprowadzają się wyłącznie do używania siły, lecz pozwalają szukać i znajdować owo rozwiązanie w dialogu we wspólnym rozpatrzeniu sprzecznych interesów i rokowaniach”.

Ksiądz dr Janusz Chyła swoje wystąpienie poświęcił dyplomacji i narzędziom komunikacji, informacji i formacji w epoce posttelewizyjnej. W referacie skoncentrował się na portalu społecznościowym „Twitter”, który odgrywa coraz większą rolę w komunikacji, przekazie informacji, a także w formacji religijnej użytkowników. Ksiądz Janusz podkreślił, że *social media* są dopełnieniem telewizji, radia oraz prasy. Media tego typu swoją popularność zyskują dzięki temu, że to konsumenci stają się twórcami informacji, która dociera w najdalsze zakątki globu. Dzięki tak szerokiemu zasięgowi staje się możliwa sprawna wymiana informacji na każdy temat. Ksiądz Janusz Chyła zaznaczył, że Twitter „jako narzędzie niesie z sobą wiele szans, ale także niebezpieczeństw”. Pokreślił także, że współcześnie „spełnia funkcję analogiczną do ateńskiego areopagu”, który staje się miejscem głoszenia Ewangelii, sprzyja dialogowi między różnymi wspólnotami religijnymi i współczesnym światem. Na koniec swojego wystąpienia ks. dr Janusz Chyła zauważył, że Twitter jest miejscem „dobrego treningu” dla tych, którzy posługują się słowem, ponieważ uczą się przekazywania ważnych treści w niewielu znakach (maksymalnie 140).

W pierwszej sesji panelu głos zabrali: o. dr hab. Celestyn Paczkowski, prof. UMK, mgr Magdalena A. Lisecka oraz mgr Kinga Frąckowska. Wystąpienie o. Paczkowskiego było zatytułowane: „Dyplomacja i religia. Zakonnicy franciszkańscy u sułtanów w Stambule”. W swoim referacie o. Celestyn mówił o braterskim i pokojowym stosunku św. Franciszka z Asyżu do człowieka niewierzącego, powołując się na regułę tego zakonu. W ramach referatu prelegent podkreślił odniesienie względem muzułmanów, pośród których posługiwali współbracia św. Franciszka.

Zakonnicy wysyłani na Bliski, Środkowy i Daleki Wschód cieszyli się wielkim uznaniem pośród społeczności muzułmańskich, jednocześnie będąc postrzegani jako cudzoziemcy i wysłannicy wrogich mocarstw europejskich. Ojciec Paczkowski w swoim wystąpieniu ukazał, jak wyglądały zabiegi dyplomatyczne i konkretne działania w niesprzyjającym dla chrześcijan środowisku. Celem działań franciszkanów było wówczas utrzymanie w odpowiednim stanie sanktuariów w Ziemi Świętej, nad którymi sprawowali pieczę.

Magdalena A. Lisecka w swoim wystąpieniu mówiła o talencie dyplomatycznym Hildegardy z Bingen, mistyczki XII wieku. Przypomniała nam, że Hildegarda dzięki swoim wyjątkowym zdolnościom i autorytetowi potrafiła wzbudzić u oponentów szacunek i poważanie, dzięki czemu wywarła wpływ na miejscową politykę. Prelegentka pokreśliła, że Hildegarda z Bingen posiadała „ogromny talent dyplomatyczny i potrafiła go wykorzystać do granic”.

Ostatni referat w tej sesji wygłosiła mgr Kinga Frąckowska. Tematem wystąpienia była „Święta Katarzyna Sieneńska i jej wpływ na dzieje XIV-wiecznej Europy”. W swoim opracowaniu prelegentka ukazała tło historyczne XIV-wiecznej Europy, kiedy to toczyła się wojna stuletnia i kiedy to nasz kontynent został najejchany przez Turków i Tatarów, a papieżstwo zostało uzależnione od monarchii francuskiej i ujawniły się zatargi pomiędzy kardynałami z różnych frakcji. Kinga Frąckowska odniosła się również do niewoli awiniońskiej. Jednak centralnym punktem tego wystąpienia było ukazanie roli św. Katarzyny ze Sieny. Święta, pomimo analfabetyzmu, wsławiła się tym, że potrafiła, dzięki swym zdolnościom i inteligencji, tłumić bunt i spiski. W swoich dążeniach, jak zaznaczyła autorka wystąpienia, Katarzyna zabiegała o powrót papieża z Awinionu do Rzymu, do czego ostatecznie namówiła Grzegorza XI. Święta Katarzyna „stała się doradczynią papieża, królów i polityków”.

Podczas kolejnej sesji głos zabrali: ks. dr Dariusz Stasiak, który opowiedział o współpracy sądów diecezjalnych z urzędami Stolicy Apostolskiej przy współpracy z Nuncjaturą Apostolską. Kolejną osobą, która wygłosiła swoją prelekcję był dr Paweł Machalski, który skupił się wydarzeniach okolicznościowych, organizowanych przez Stolicę Apostolską. W swoim wystąpieniu poddał analizie pięć wydarzeń z lat 2005–2014. Były to: uroczystość pogrzebowa Jana Pawła II, uroczyste rozpoczęcie

posługi Biskupa Rzymu przez Ojca Świętego Benedykta XVI, beatyfikacja Papieża Polaka, inauguracja pontyfikatu Papieża Franciszka oraz kanonizacja bł. Jana Pawła II. Prelegent postawił pytanie: „w jakim stopniu wydarzenia te przyczyniły się do ożywienia kontaktów dyplomatycznych i politycznych między reprezentowanymi podmiotami publicznego prawa międzynarodowego?”

Ostatnią osobą, która zabrała głos w tej części konferencji, był Patryk Rejs, student Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu i Alma Mater Rudolphina Vindobonensis (Uniwersytet Wiedeński). Temat przedstawionego opracowania brzmiał: „Status duchownego w polskim Konkordacie z 1925 oraz austriackim z 1933–34”. W swoim wystąpieniu porównał sytuację prawną przedstawicieli duchowieństwa diecezjalnego i zakonnego na podstawie konkordatów, które zostały podpisane między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską w 1925 r. i Republiką Austriacką (1933/1934). Patryk Rejs wspomniał, że „przedwojenny konkordat austriacki jest do dziś podstawą funkcjonowania Kościoła Katolickiego w tym kraju” i szukał odpowiedzi na pytania: Czy postanowienia konkordatu z 1925 r. wpisują się w ogólnoeuropejski trend kształtujący stosunki państwo–Kościół katolicki w latach 1920–1930 i czy raczej odwrotne stanowią pewną osobliwość w tym względzie? Jak wyglądała sytuacja duchowieństwa polskiego w czasach II Rzeczypospolitej Polskiej w kontekście przepisów konkordatu austriackiego? A także czy prawdziwe jest twierdzenie o dezaktualizowaniu się części postanowień z tego dokumentu?

Sesja trzecia konferencji oscylowała wokół: fenomenu bł. P. G. Frassatiego, dialogu jako podstawy dyplomacji w myśli Benedykta XVI, miłości i braterstwa, oraz pokojowych środków rozwiązywania sporu. Michał Mikołajczak na samym początku swojego wystąpienia przywołał Orędzie Papieża Franciszka na XXXI Światowy Dzień Młodzieży, w którym Ojciec Święty Franciszek zachęcał młodych ludzi do stawiania się jak bł. Frassati. W dalszej części prelegent ukazał Piera Giorgia jako człowieka oddanego ludziom, jako społecznika, miłośnika górskich wypraw, a przede wszystkim jako przyjaciela tych, o których już nikt nie pamięta: ubogich, chorych i samotnych. W referacie autor wskazał na cechy, którymi odznaczał się włoski student: samodyscyplina, wymaganie najpierw od siebie, wolność i miłość, która była jego „motorem działania” w bliskości z Chrystusem. Kolejny referat w tej sesji wygłosił mgr lic. Ma-

ciej Bołkowiec, który przedstawił nam rozumienie dialogu w nauczaniu Papieża Benedykta XVI. Przypomniął nam, że „wszystkie metody dyplomatyczne, służące pokojowi muszą zostać oparte na dialogu, a więc na rzetelnej konfrontacji potrzeb wszystkich zainteresowanych stron, po to by znaleźć trwałe i zadowalające rozwiązania polityczne, ugruntowane na szacunku wobec ludzi i narodów”. Autor opracowania powoływał się na nauczanie papieskie. Trzeci referat był zatytułowany: „Miłość i braterstwo jako fundamenty działania”, a wygłosił go mgr Jakub Woźniak. W swoim wystąpieniu prelegent mówił o dwóch cechach: miłości i braterstwie, na których budowane są relacje między ludźmi i między państwami. Ukazał fundamenty miłości i braterstwa, odnosząc się do nauczania Jezusa Chrystusa, i wspomniął, że fundamenty te powinny „w świecie współczesnym być podtrzymywane i aktualizowane”, a w dalszej konsekwencji powinny budować pokój i zgodę, szacunek i bezinteresowność w relacji do innych ludzi, społeczeństw i państw. Tytuł ostatniego referatu tego panelu brzmiał: „Dyplomatyczne środki pokojowego rozwiązywania sporów – czy są w stanie sprostać wyzwaniom współczesności?”. Dzięki temu opracowaniu uczestnicy konferencji dowiedzieli się o dyplomatycznych metodach łagodzenia konfliktów i sporów na arenie międzynarodowej. W swoim wystąpieniu Oktawia E. Braniewicz omówiła i scharakteryzowała środki, które zmierzają do rozwiązania konfliktów drogą pokojową, ukazując ich cechy charakterystyczne. Są to: rokowania bezpośrednie, dobre mediacje oraz komisje badawcze i organy koncylacyjne. W dalszej części, na podstawie wybranych przez siebie konfliktów, przedstawiła mechanizmy, które przyczyniły się do zmniejszenia lub całkowitego odstąpienia stron od konfliktów czy sporów.

Przedostatnia sesja poświęcona była zagadnieniom historycznym, literackim, korespondencji oficjalnej i uroczystości ślubnej. W referacie zatytułowanym „Wizerunek Ludwika XIV we współczesnej *tragedie lyrique* jako element konstruowania »państwa teatralnego«” dr Małgorzata Liseca przeanalizowała rolę i znaczenie, jakie dla budowania symbolicznego wizerunku francuskiego monarchy miał ceremoniał dworski. Szczegółowej analizie zostały poddane wybrane sceny z oper Jeana-Baptiste’a Lully’ego i Philippe’a Quinaulta, głównie z Kadmusa i Hermiony, Atysa oraz Faetona. W kolejnym wystąpieniu Michał A. Heintze zapoznał audytorium z postacią Gaiusa Petroniusza zwanego także Arbitrem, który był poetą, fi-

lozofem, a przede wszystkim wybitnym politykiem. Na podstawie wzmianek starożytnych autorów oraz na podstawie utworu *Satyricon* prelegent ukazał nam Petroniusza jako ideał rzymskiego dyplomaty, który może być „inspiracją dla współczesnych dyplomatów”. Trzeci referat w tej sesji wygłosiła Dominika Chrostowska, która swoje wystąpienie zatytułowała „Śluby w królewskich rodach – ceremoniał i etykieta”, Omówiła w nim szereg istotnych kwestii dotyczących ślubu w królewskich radach. Przedstawiła znaczenie ceremoniału, etykiety i *savoir-vivre'u*, rozpoczynając od zaproszeń, ubioru aż po samo przyjęcie, ukazała też, jak wyglądają „wstawione” w konkretne szablony rygorystyczne kryteria obowiązujące w królewskich ceremoniałach, m.in. z Europy i Azji. Następnie Michał Kropkowski, w wykładzie zatytułowanym „Tytułatura w korespondencji oficjalnej”, skrupulatnie omówił znaczenie właściwego stosowania tytułów w tekstach oficjalnych, uwzględniając zakres podmiotowy i specyfikę tytułarną obowiązującą w wybranych państwach. Dalsza część referatu zapoznała słuchaczy z poprawnym stosowaniem tytułów w oficjalnej korespondencji, poczynawszy od wyróżnionych przez papieży szczególnymi tytułami stosowanymi wobec monarchów europejskich – od XV w.: „Król Arcychrześcijański”, „Król Katolicki”, „Obrońca Wiary”, „Król Arcypobożny”. Prelegent przedstawił także tytuły ukształtowane historycznie, które obowiązują w protokole dyplomatycznym aż do dnia dzisiejszego: „Wysokość”, „Majestat”, „Eminencja” i „Ekscelencja”, a skończył na obecnie funkcjonujących tytułach przedstawicieli państw, przedstawicieli duchowieństwa i arystokracji brytyjskiej.

W ostatniej sesji głos zabrali: mgr Agata Pyrżyńska („»Jak Cię widzą, tak Cię piszą«, czyli o podstawowych zasadach *savoir-vivre'u* w kontekście ubioru”), Jakub Rzeszowski („Przyjęcia jako forma pracy dyplomatycznej”) i Anna Błaszowska („Sztuka mówienia – przeżytek czy nieodzowny element ludzkiej elokwencji?”). Pierwszy referat tej części konferencji omawiał kwestię właściwego ubioru jako elementu *savoir-vivre'u*. Prelegentka mówiła o podstawowych zasadach odpowiedniego dopasowania ubioru do okazji, o tzw. *dress code*. Pani Agata zaznaczyła, że zasady te uzależnione są od rodzaju spotkań, instytucji, pory roku, a także kręgu kulturowego, przy czym za najbardziej uniwersalny uznaje się tzw. *dress code* zachodni. W referacie zaznaczono również, że ubiór świadczy także o przynależności do grupy społecznej, o statusie danej

osoby, o stanie cywilnym, a nawet o orientacji seksualnej. W dalszej części wystąpienia autorka omówiła podstawowe wyznaczniki elegancji stroju męskiego oraz stroju damskiego oraz scharakteryzowała podstawowe typy ubioru: stroje oficjalne, stroje wizytowe, stroje wieczorowe, styl koktajlowy, określany także stylem popołudniowym, i styl spacerowy. Na koniec omówiła najczęściej pojawiające się błędy w ubiorze męskim i damskim oraz podała wskazówki, jak ubierać się zgodnie z zasadami *savoir-vivre'u*. Kolejny referat poświęcony był przyjęciu, które w życiu zawodowym dyplomaty stanowi jego element integralny. Jakub Rzeszowski scharakteryzował różne rodzaje przyjęć. W swojej prelekcji zaznaczył, że każde przyjęcie „ma często istotne znaczenie dla prowadzenia rozmów, a następnie ich efektów”. Prelegent podkreślił, że „przyjęcia pozwalają nawiązać nowe znajomości, a także stwarzają okazję do swobodnej wymiany poglądów”. Ostatnim elementem konferencji było wystąpienie studentki Wydziału Politologii i Stosunków Międzynarodowych UMK Anny Błasz-kowskiej. Prelegentka omówiła zagadnienia dotyczące sztuki wysławiania się. W swoim wystąpieniu przedstawiła podstawowe zasady retoryki i jej historyczne uwarunkowania. Omówiła także kwestię siły, tonu i barwy głosu oraz jego modulacji. Kończąc wystąpienie, prelegentka podkreśliła, że często „nie jest ważne, co mówisz, ale ważne, jak mówisz”.

Konferencja „*Ars Elegantiae* – Toruńska Akademia Dyplomacji im. bł. P. G. Frassatiego” była okazją do integracji środowiska uniwersyteckiego UMK i nie tylko. Wydarzenie to przyczyniło się do całościowego spojrzenia na bieżące wydarzenia i problemy. Konferencja spotkała się z dużym zainteresowaniem studentów, mieszkańców miasta oraz przybyłych gości.